

A főváros folytatólagos közgyűlése.

*

A tanács közélélmezési jelentését elfogadták. — Támadják az uzoráskodó bankokat. — Az árdrágítókat le kell csukni és üzleteiket bezárni. — A tejmonopólium indítványát eltemették. — A cukorjegyek.

Pénteken délután folytatták a szerdán megkezdett közgyűlést. Az érdeklődés természetesen erősen mecsappant, mert mindössze 30—40 ember ásitozott a padokban, nem számítva a városi tisztviselőket és újságírókat. Hiába, a közélélmezés kérdése legfőljebb egy-egy órára tudja lekötni vagy fölkelteni a tisztelt és nem tisztelt városatyák érdeklődését. Ami egyebeken kívül azt bizonyítja, hogy ezeket az urakat nem izgatja sem a zsír, sem a tej, sem a petróleum kérdése. Az ő házatájuk rendben van, az ő éléskamrájukban nincs hiány most sem, az ő kedves feleségeiknek nem kell egy-egy fél liter petróleumért száz boltot is összejárni, nem kell glédába állniok a boltok előtt egy-egy negyedkiló zsirért, nem kell megalázkodniok, nem kell jajgatniok, mert náluk otthon minden rendben van. Bezzeg, ha nem így volna . . .

Egyebekben meg kell állapítani, hogy a vitában egyesek okosan és erélyesen beszéltek. Erős támadás hangzott el újból az árdrágító ellen. Az árdrágítókat le kell csukni és üzleteiket hatóságilag bezárni — mondotta Perczel Béla. Az uzoráskodó nagybankokat is támadták, sürgettek és követeltek több életrevaló intézkedést, amelyekkel enyhíthetnők a mostani szégyenletes helyzetet, azután elfogadták a tanács jelentését. Szalai Mihálynak a tejmonopóliumot sürgető indítványát azonban a tanácshoz utasították — javaslattétel végett. Ez annyi, mintha eltemették volna. A tanácsot utasította a közgyűlés, hogy ezentul háromhavonkint tegyen jelentést a közélélmezésről. Ennek az indítványnak az elfogadása mindenesetre javít a helyzeten, valamennyire megszünteti a tanács kapkodását, össze-vissza intézkedéseit a közélélmezés terén. A cukorjegyek dolga újból szóba került pénteken. Szalai Mihály, aki szerdán bejelentette a közgyű-

lesnek, hogy neki Robicsék, a Cukorközpont igazgatója azt mondotta, hogy nincs kifogása a cukorjegyek rendszeresítése ellen és hajlandó megfelelő mennyiségű cukrot a főváros rendelkezésére bocsátani, most tudomására hozta a közgyűlésnek, hogy a Közélelmezési Hivatal elnöke, Kürthy báró, előtte kijelentette, hogy a cukorjegy rendszeresítésének semmiféle akadályát nem látja. Most már a kormány van soron, nyilatkozzék hát végre az is, lássuk, hogy állunk azzal a cukorkérdéssel, amely már sok keserűséget okozott.

*

A közgyűlésről való tudósításunk ez:

Folytatják a közlelmezési vitát.

A vita folytatását megelőzően

Folkusházy Lajos tanácsos reflektált Szalai Mihály dr.-nak a szerb szilvavásárlás ügyében legutóbb hangoztatott kifogásaira. Megállapította, hogy az a belgrádi kereskedő, aki Szalait informálta, elejétől-végig rosszul informálta. Hivatalos vásárlás utján jött létre az üzlet, amelyet a belgrádi katonai parancsnokság is előmozdított. A szilvát, igaz, 32 filléres áron vették, de amire az Belgrádig érkezett, az ár a költségek révén 45 fillér lett. A 45 és 70 fillér közötti különbség — ez utóbbi áron került a szilva eladásra — a Belgrádtól Budapestig fölmerült szállítási, romlási és más költségek címen jött létre. De még ezen az áron adva is, olesón jutott a főváros lakossága, sajnos ugyan, hogy csak kevés, jó, egészséges szilvához.

Bárczy István polgármester ehhez még hozzáfűzte, hogy Szalainak az a megjegyzése is alaptalan, hogy ilyenek azért esnek meg, mert a közgyűlést tíz hónapon át nem hívták össze. A szilvavásár nyáron történt, azóta is volt már egy közgyűlés, de különben is közgyűlés bármiikor tartható, ha azt a bizottsági tagok kívánják. Helytelen, ha alaptalan pletykákat hoznak a közgyűlés elé, amelyek más uton is elintézhettek.

Szalai Mihály dr. személyes kérdésben szólva kijelenti, hogy nem alaptalan pletykára támaszkodva mondotta azt, amit mondott, hanem egy belgrádi ember információja alapján. Nem tartja szükségesnek, hogy jelentéseket terjeszsenek a közgyűlés elé, de ha már jelentősít játsznunk, akkor legyen a jelentés alapos.

Bárczy István polgármester kijelenti, hogy a jelentés nem arra való, hogy abban minden aprólékos dologra kiterjeszkedjenek. Sajnálatos, hogy bizottsági tagok a fővárost alaptalan pletykák alapján meggyanúsítani igyekeznek.

Perczel Béla szerint Vázsonyi beszéde mindent kimerített. Ő csupán a kismemberek panaszait teszi szóvá. Az uszonnakávé a kávémérésben és kocsmákban is be kell tiltani, még pedig országos érvénnyel. Az Országos Közlelmezési Hivatalt későn létesítették, az árdrágitók és uszorások már letarolták az országot. Fölpanaszolja a zsir- és cukorellátás körül tapasztalható bajokat és sürgeti a zsir- és cukorjegyek behozatálát. *Petróleumot sem lehet kapni, tizifa sincsen.* Az üzletekben sehol árjegyzék kifüggesztve nincsen. Az árdrágitókat le kell csukni és üzleteiket hatóságilag bezárni. A tanács jelentését és Vázsonyi indítványát elfogadja.

Nigrinyi György dr. szintén fölpanaszolta az élelmezés terén mutató bajokat. Azt hiszt, hogy — sajnos — a kormány nincsen abban a helyzetben, hogy teljesen függetlenül határozzon egyes fontos kérdésekben. *A nagy pénzintézetek visszaélnek: azzal a hatalommal és befolyással, amely fölött rendelkeznek. Összevásárolják, fölhalmozzák az árut és spekulálnak vele.* Ennek jogállamban nem volna szabad megtörténnie. A jelentést tudomásul veszi és indítványozza, hogy a tanács három hónaponként tegyen jelentést a közlelmezés állapotáról.

Bäck Adolf fölpanaszolja, hogy a közönség drága pénzéért nem mindig kap megfelelő élelmiszert. Indítványozta, hogy minden élelmiszer jegyrendszer alapján és a kereskedők útján hozzanak forgalomba.

Kiss J. Jenő szerint az egyes hatóságok között nincsen meg a szükséges összhang. Azt indítványozta, hogy a központok által forgalomba hozott áruk egyenletes elosztása jegyrendszer alapján történjék, hogy a központi élelmiszerárúszító üzem kimutatást készítsen állandóan arról, hogy melyik elárúszítóhelyre mennyi árut szállított és hány vevő részére.

Herz Lajos indítványozta, hogy a közgyűlés mondja ki, hogy a zsirfőlösteleket elszállítani a főváros területéről ne lehessen, hanem azok a budapesti közönség részére tartassanak fenn.

Perczel Dezső arról szólott, hogy a keddi és csütörtöki vágási tilalom gazdasági szempontból nem helyes, mert az állatállomány rovására megy. Indítványozta, hogy a közgyűlés helyesítse azt, hogy közeli vágások esetén a keddi és csütörtöki vágási tilalmat függesszék föl és hogy ebben az irányban a főváros az Országos Élelmezési Hivatallal lépjen érintkezésbe.

Nagy Andor csodálkozik azon, hogy míg egyes magántenyésztők elegendő kukorica fölött rendelkeznek, addig a fővárosnak küzdenie kell, hogy a hizaláshoz szükséges kukorica mennyiséget előteremtse. Panaszodik a szénhány fölött. Oda kellene hatni, hogy a szén-

szállítás céljaira a vasut elegendő számú kocsit engedjen át.

Szalai zárszó jogán kijelenti, hogy *Kürthy báró ma előtte azt mondotta, hogy a cukorjegy életbeléptetésének semmiféle nehézség nem áll útjában.*

Folkusházy Lajos tanácsos röviden reflektált a főlészóalásokra, mire a közgyűlés a jelentést egyhangúlag tudomásul vette és elfogadta.

Indítványok vita nélkül — néhány pere alatt.

A közgyűlés ezután elfogadta a következő indítványokat: a közgyűlést a tanács három havonként tájékoztassa a közlelmezés állapotáról, az ipari cikkeket maximáltassanak, a zsemlyesütést engedjék meg, minden élelmiszer jegyrendszer alapján és lehetőleg a kereskedők útján kerüljön forgalomba, a zsirfőlöstelek elszállítása tiltassék meg és a közeli vágások érdekében a keddi és csütörtöki vágási tilalmat függesszék föl. Szalainak a *tejmunka*ra vonatkozó indítványát javaslatlétél céljából kiadták a tanácsnak.

A napirend többi pontját vita nélkül, néhány pere alatt elintézték, mire a közgyűlés 7 órakor véget ért.

Ítélet a zsirbetyárok pörében.

*

Nem szabta ki maximális büntetést a maximális árak túllépéséért.

A folyó év július 7-én jelent meg „A sertés-vágás korlátozásáról, valamint az élő sertésekért és sertéstermékekért követelhető legmagasabb árak megállapításáról” szövegű 2249. M. P. számú kormányrendelet, amely két főtilalmat állított föl. Az egyik az, hogy hatvan kilogramot meg nem haladó súlyú sertést közfogyasztásra levágni nem szabad, a másik a rendeletben megállapított maximális árak túllépésére vonatkozik. A maximális árak a következők: 60–90 kilogram súlyú sertés a hizlalo vagy állattartó részére való eladásnál élősúly kilogramonként 6 korona, bármily súlyú sertés levágásra való eladásánál vágósúly kilogramonként 6 korona 80 fillér, mindentéle költséggel együtt; nyers disznózsir, nyers szafonát, friss sertésusz a termelő és viszonteladó közötti forgalomban kilogramonként 7 korona 60 fillér, olvasztott disznózsir 8 korona 52 fillér, csomagolásért a vételár legföljebb 1% a számítható. A kiskereskedelmi forgalom arait a helyi közigazgatási hatóság (megyékben az alispán, Budapestben és Piumében a tanács, más törvényhatósági városokban a polgármester) állapítja meg. Budapestben 9 korona 40 fillér a zsir maximális ára, tehát majdnem 1 korona a megengedett haszon minden kilogram után, ami kevésnek egyáltalán nem mondható. És a derék zsiriparosok és zsirkereskedők nem elégedtek meg ezzel a haszonnal. A rendelet ugyan hat hónapig terjedhető elzárással és 2000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel (ez a jogtalan nyereség kétszeresével fölemelhető) fenyegeti azt, aki a maximálisnál magasabb árat „követel vagy ígér, elfogad vagy szolgáltat, ugyszintén aki a legmagasabb árakra vonatkozó rendelkezéseket bármi módon kijátssza vagy kijátsszusuknál bármi módon közreműködik”, — de a budapesti élelmiszerüzrsora zsirban uszó bajnokai ettől a fenyegetéstől nem ijedtek meg. A fogyasztóknak csak igen csekély része jutott maximális áron zsirhoz ha csak nem akart órákon, félnapokon át ácsorogni valamely zsirdrágitó hely előtt egy pár fozetnyi zsiradékért. Végre a rendelet életbelépte (július 15) után több mint három hónapra a vádoltak padjára került egy csapat zsirdrágitó, köztük néhány igen előkelő közgazdasági tényező, így a dr. Melly Béla Budapest székesfővárosi árvaszéki elnök elnöklété alatt működő Huskereskedelmi Részvénytársaság ügyvezető igazgatója és három igazgatósági tagja.

A IX. kerületi rendőrkapitányság napokon át tárgyalta ezeket az ügyeket s pénteken hirdette ki ítéletét. Szóval alatta maradt a büntetés a 6 hónapi maximumnak, talán a rendőrség einözte a rendelet szövegét s a 9. §-ban a 60 kilónál könnyebb sertés levágásáért megállapított két hónapi elzárást látta csak s a 10. §-ban a tulajdonképeni árdrágitásra kiszabott hat hónapi elzárás elkerülte a figyelmét. Pedig ha valahol és valamikor helye van a legsúlyosabb büntetés alkalmazásának, akkor itt és most nem kellett volna attól visszariadni. A két hónapi elzárást is csak Demkó Dezsőre, Dukesz Kálmánra és